

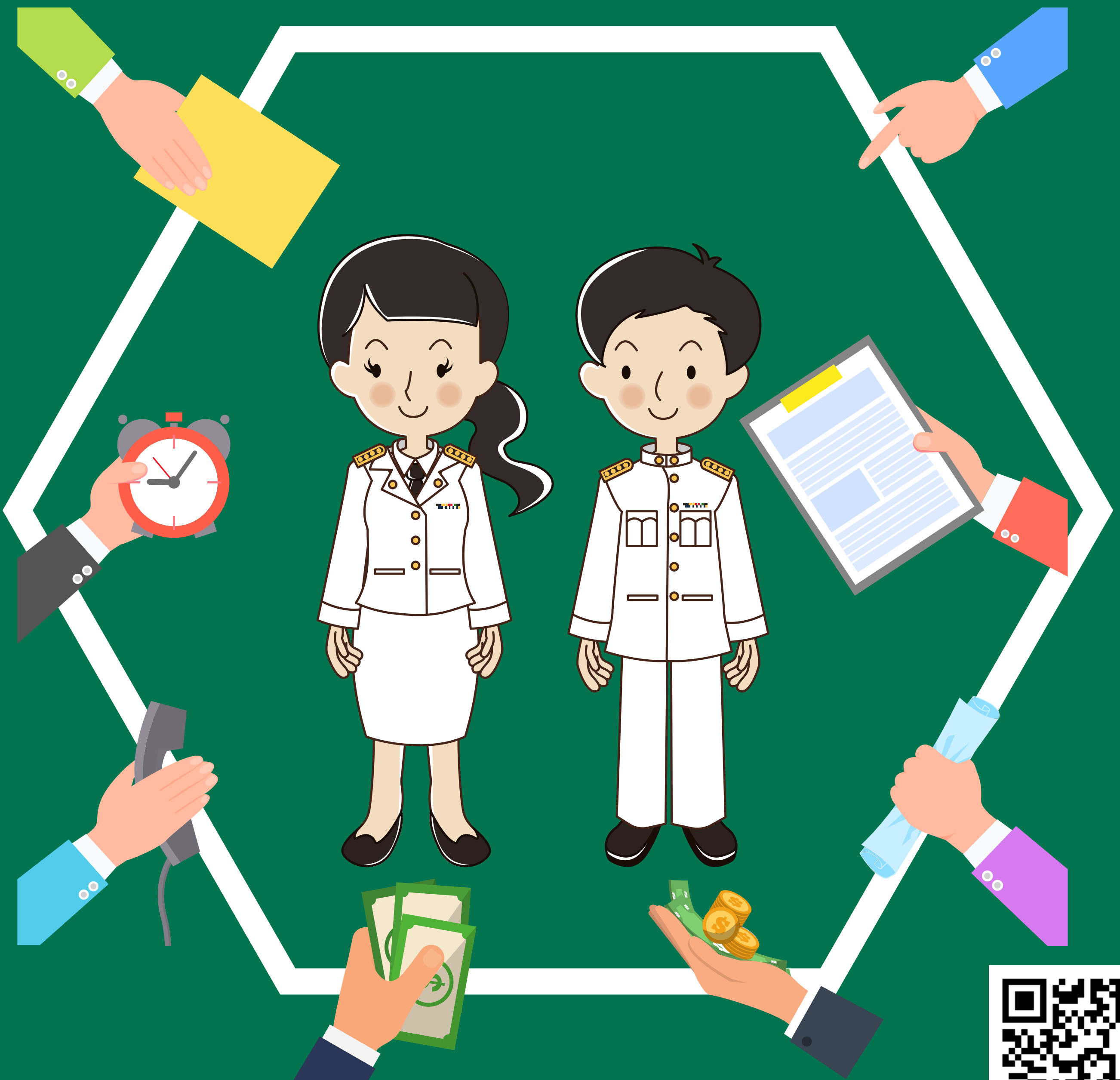
ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
กรมปลัดกระทรวง

วิสัยทัศน์ กรมปลัดกระทรวงใสสะอาดต้านทุจริตร้อยเปอร์เซ็นต์

จุดสารงานวินัย

ฉบับที่ ๕

เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

คำนำ

จากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นมีผลกระทบทางลบต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งปัญหา
มาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชันมีความแยบยล ซับซ้อน
ทำให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นและยังคงมีอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตคอร์รัปชันใน
วงราชการ ซึ่งการแก้ไขปัญหาการทุจริตในทุกรูปแบบนั้น ถือเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล ที่ทุกภาคส่วน
ต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดแนวทาง มาตรการต่าง ๆ เพื่อมา
ป้องกัน และแก้ไขปัญหาการทุจริต อาทิเช่น การกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อต่อต้านการทุจริตขององค์กร
การประกาศเจตจำนง การยกระดับเจตจำนงและสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบาย การดำเนินกิจกรรม โครงการ
ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ในการปฏิบัติราชการ การยกระดับคุณธรรม จริยธรรม ให้กับบุคลากรภายใน
หน่วยงาน เพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพตติมิชอบอย่างยั่งยืน

กรมปศุสัตว์ โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กรมปศุสัตว์ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอ
แนะแนวทางหรือมาตรการเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณธรรม การป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้สอดคล้อง
กับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นโยบายต่อต้านการทุจริต
และประพตติมิชอบของกรมปศุสัตว์ และแผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพตติมิชอบ
กรมปศุสัตว์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔ จึงได้จัดทำจุลสารเสริมสร้างค่านิยมในการรักษาวินัย การต่อต้าน
การทุจริต การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งส่งเสริมมาตรฐานการดำเนินงานด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม
ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเผยแพร่ความรู้ให้กับบุคลากรของกรมปศุสัตว์ นำไปพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติ
ราชการ ให้ถูกต้องตามกฎหมายและกฎระเบียบของทางราชการ เพื่อการยกระดับคุณธรรม จริยธรรม และ
เพื่อเป็นอุทธาหรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของบุคลากร อันเป็นการป้องกันและปราบปราม การทุจริต
เชิงรุก ภายใต้โครงการเผยแพร่ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริตสร้างค่านิยมในการรักษาวินัยและส่งเสริม
คุณธรรมจริยธรรม กรมปศุสัตว์ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๔

การทุจริตคอร์รัปชัน”

เป็นปัญหาสำคัญที่สังคมให้ความสนใจเป็นพิเศษในยุคปัจจุบัน แม้ทุกภาคส่วนจะให้ความร่วมมือกันแก้ไขตลอดมา แต่เนื่องจากพฤติกรรมในทางทุจริตคอร์รัปชันสามารถกระทำได้ในหลายรูปแบบ ทั้งมีความแยบยลและสลับซับซ้อน ทำให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเกิดขึ้นมีอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทุจริตคอร์รัปชันในวงราชการ ถือว่าเป็นภัยร้ายร้ายแรงของสังคมและประเทศชาติ เพราะการทุจริตคอร์รัปชันนั้นมีผลต่อการพัฒนาของประเทศในหลายภาคส่วน รัฐจึงได้มีการกำหนดมาตรการ แนวทางต่างๆ เพื่อมาป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเคร่งครัด และการเสริมสร้างความรู้ด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติไม่ชอบ การคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตน การกำหนดแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกต้องตามกฎหมายและกฎระเบียบที่ส่วนราชการ การสร้างค่านิยมการรักษาวินัย และการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้กับบุคลากร ก็นับว่าเป็นวิธีหนึ่งของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเชิงรุก

กรมปศุสัตว์ โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กรมปศุสัตว์ ร่วมกับกลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม กรมปศุสัตว์ จึงได้รวบรวมกรณีตัวอย่างการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่รัฐที่ศาลปกครองได้มีคำวินิจฉัย หรือคำพิพากษาของศาลฎีกา เกี่ยวกับการกระทำในลักษณะที่เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ การกระทำผิดวินัยทั้งที่เป็นวินัยร้ายแรง และไม่ร้ายแรง การปฏิบัติโดยฝ่าฝืนกฎหมาย กฎ ระเบียบ ของทางราชการ หรือฝ่าฝืนข้อกำหนดด้านจริยธรรม และบทลงโทษข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดมานำเสนอเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานและเป็นอุทาหรณ์ที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมปศุสัตว์ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคม เพื่อผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีของข้าราชการให้ควรแก่ความไว้วางใจและเชื่อมั่นของประชาชน และเพื่อเป็นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเชิงรุกต่อไป

ซึ่งอุทาหรณ์เรื่องแรกที่ผู้เขียนจะนำเสนอในจุลสารฉบับนี้ ก็คือเรื่องความผิดฐานเจ้าพนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต ตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

ความผิดอาญา

ฐานเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต

กฎหมายอาญาได้บัญญัติความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการไว้ในมาตรา ๑๔๗ ถึง มาตรา ๑๖๕

๑. นิยามของคำว่า โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑ (๑) หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

๒. นิยามของคำว่าเจ้าพนักงาน และ พนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๑ (๑๖) “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการไม่ว่าเป็นประจำ หรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

๓. ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒

ได้นิยามความหมายของคำว่า “พนักงาน” ไว้ดังต่อไปนี้

มาตรา ๓ “พนักงาน” หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการ หรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละห้าสิบเป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัท จำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ นอกจากผู้เป็นเจ้าของพนักงานอยู่แล้วตามกฎหมาย ซึ่งความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ของผู้เป็นพนักงาน ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ ได้มีการกำหนดไว้เช่นกัน อาทิเช่น

มาตรา ๔ ผู้ใดเป็นพนักงานมีหน้าที่ ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สิน เบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตนหรือเป็นของผู้อื่น โดยทุจริตหรือโดยทุจริต ยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๕ ผู้ใดเป็นพนักงานใช้อำนาจในหน้าที่โดยมิชอบ ช่มชู้ใจหรือจงใจ เพื่อให้บุคคลใดมอบให้ หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด แก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา ๖ ผู้ใดเป็นพนักงานเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่ ไม่ว่าจะการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาทหรือประหารชีวิต

มาตรา ๗ ผู้ใดเป็นพนักงานกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในหน้าที่โดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดซึ่งตนได้เรียกรับหรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานในหน้าที่นั้นต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปีหรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

มาตรา ๘ ผู้ใดเป็นพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในหน้าที่โดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสี่หมื่นบาท

๔. โทษทางอาญาสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิด

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ได้กำหนดโทษทางอาญาสำหรับลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ ๕ สถาน ดังนี้

- (๑) ประหารชีวิต
- (๒) จำคุก
- (๓) กักขัง
- (๔) ปรับ
- (๕) ริบทรัพย์สิน

ความผิดฐานเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ หน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗

ความต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามประมวลกฎหมายอาญาฐานความผิด เจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ
หน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต
มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

องค์ประกอบความผิด

แบ่งเป็น ๒ ส่วน

ส่วนที่ ๑ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน

(๒) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) เจตนาพิเศษหรือมูลเหตุจูงใจ “เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด”

ส่วนที่ ๒ การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

องค์ประกอบภายนอก

(๑) ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน

(๒) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่

องค์ประกอบภายใน

(๑) เจตนาธรรมดา

(๒) เจตนาพิเศษ “โดยทุจริต” ตามมาตรา ๑ (๑)

อัตราโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๒๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาท ถึง ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

กรณีตัวอย่างความผิดฐานเจ้าพนักงานยกยกทรัพย์จากคำพิพากษาศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๙๖/๒๕๖๓

จำเลยที่ ๒ ที่ ๓ เป็นข้าราชการครูได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ในการสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการครู
ตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ย่อมถือว่าเป็นเจ้าพนักงานในการสอบครั้งนี้ แม้จะเป็นเพียงกรรมการสอบ
สัมภาษณ์ก็ตาม หน้าที่ในการสอบย่อมคลุมถึงการสอบตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งจนถึงการสอบเสร็จสิ้น หากใช้เป็นที่เจ้าพนักงานมีหน้าที่
ที่เฉพาะในช่วงการสอบสัมภาษณ์เท่านั้นไม่ เมื่อจำเลยที่ ๒ ที่ ๓ มีเจตนาทุจริตร่วมกันนำเข้าสอบซึ่งเป็นความลับของทางราชการไปเปิดเผย
ให้ บ. กับพวกผู้ก่อนเข้าสอบ จึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าพนักงานกระทำโดยมิชอบด้วย
หน้าที่ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับในราชการ และจำเลยที่ ๔ ที่ ๕ ซึ่งเป็นข้าราชการครูซึ่งเป็นผู้ร่วมกระทำผิด แต่มิได้เป็นกรรมการสอบมีความผิด
ฐานเป็นผู้สนับสนุนจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงาน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๒๒/๒๕๐๕

จำเลยเป็นพลตำรวจขาดหนีราชการ แต่ยังมีหน้าที่จับกุมผู้กระทำผิดได้ประสบเหตุการณ์กระทำผิดอาญา กลับละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่จะจับ
คนร้าย โดยเข้าขัดขวาง พุดชู้พยานผู้รู้เห็นมิให้ยืนยันว่ารู้เห็นการกระทำผิด การละเว้นปฏิบัติหน้าที่เช่นนี้ เป็นการละเว้นโดยมิชอบ เพื่อ
ให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าทรัพย์ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๔๓๖/๒๕๓๑

การที่จำเลยซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจมีอำนาจสืบสวนสอบสวนคดีอาญา ได้รับแจ้งความจาก ช. ว่ามีคนร้ายลักเรือและเครื่องยนต์ของผู้เสียหายไป แต่ไม่ยอมลงรับแจ้งความในประจำวันเป็นหลักฐาน และเมื่อจับคนร้ายที่ลักทรัพย์ดังกล่าวแล้ว จำเลยกลับปล่อยตัวคนร้ายไป ถือได้ว่าจำเลยได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗ และยังเป็นกรกระทำการในตำแหน่งหน้าที่อันเป็นการมิชอบเพื่อจะช่วยเหลือคนร้ายมิให้ต้องโทษตามมาตรา ๒๐๐ วรรคแรกการกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทต้องลงโทษตามมาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบทหนัก

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๔๔/๒๕๒๑

จำเลยทั้งสามเป็นเจ้าพนักงานตำรวจ มีอำนาจสืบสวน จับกุม ผู้กระทำผิด การที่จำเลยแกล้งจับผู้เสียหาย อ้างว่ากระทำผิดฐานเมาสุรา อาละวาด ทั้งที่ไม่เป็นความจริง อันเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๗ และนำตัวผู้เสียหายออกจากบ้านไปไว้ที่แห่งหนึ่ง แล้วจึงปล่อยตัวผู้เสียหายไป อันเป็นความผิดฐานหวังเหนี่ยวกักขังให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพฯ ตามมาตรา ๓๑๐ ดังนี้ แม้การกระทำของจำเลยทั้งสามจะเป็นการกระทำที่หลายอย่าง แต่ก็ด้วยเจตนาอันเดียวกัน คือ เป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดและเป็นการกระทำต่อเนื่อง การกระทำของจำเลยทั้งสามจึงเป็นกรรมเดียวกัน แต่เป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๐

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๗๒/๒๕๑๗

จำเลยซึ่งเป็นปลัดอำเภอ มีหน้าที่ทำตัวรูปพรรณสัตว์พาหนะ ได้ลงลายมือชื่อประทับตราตำแหน่งลงในตัวรูปพรรณที่รู้ว่าปลอม ลายพิมพ์นิ้วมือเจ้าของสัตว์ ทำให้มีผู้ใช้เอกสารนั้นอ้างเมื่อถูกตรวจค้น แม้จะไม่ปรากฏว่าจำเลยได้รับผลประโยชน์ แต่ประการใด แต่ก็เป็นการทำให้จำเลยอื่นได้รับประโยชน์ในการใช้เอกสารนั้นไปอ้างเมื่อถูกตรวจค้นหรือถูกจับ จึงถือว่าเป็นการกระทำโดยทุจริตเช่นกัน จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๕๗, ๑๖๑ และ ๑๖๒ (๒)

